

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26 — Tel. 13-02
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Hubert-Klausner-Ring 26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 10 Rpf.
Stane četrletno: 1 RM — Rpf.; celoletno: 4 RM — Rpf.
Za Jugoslavijo četrletno: Din. 25; celoletno: Din. 100
Za Italijo: Prezzo die vendita Lire — 60.

Svetovni položaj.

Dne 29. septembra minulega leta so se v Münchenu sestali prvi državniki štirih evropskih velesil: kancler Hitler, angleški prvominister Chamberlain, šef italijanske vlade Mussolini in francoski ministrski predsednik Daladier. Obravnavali so vprašanje Čehoslovaške. Ta velepolitični sestanek je vzbujal nade, da bo Evropi po sodelovanju velesil obvarovana pred katastrofo nove vojne. Kmalu pa je nadam sledilo razočaranje in danes je monakovski sestanek samo še zgodovinsko važna epizodica pa nič več. Velesile so se kmalu po sestanku spet razšle, pričelo se je tekmovalstvo v oborožitvi in nato ostra politična tekma, ki dosega v teh dneh svoj vrhunec.

Med velesilami je vstal globok prepad, ki loči za mir in red v Evropi odgovorne. Ta prepad povzroča med državami evropskega kontinenta in vsega sveta ostro napetost. Evropa je bila, lahko danes rečemo, sedaj pa so evropski tabori.

Anglija in Francija se bojita nemško-italijanske nadvlade. Zato zbirata okoli sebe krog držav, katerim jamčita nedotakljivost njihovih meja, zato zahtevata njihovo naklonjenost in vojaško pomoč. Samo prvotno je bil videz, da se bo vprašanje svobodnega mesta Gdanska in poljskega koridorja rešilo na miren način. Po tem, ko je Anglija Poljski zajamčila njene meje in svojo pomoč, je politično morje zvalovilo in so danes izgledi na mirno rešitev prav neznatni. Tudi v Podonavju se je nebo stemailo. Rumunija ima v rokah angleška jamstva in takoj so se odnošaji med Rumunijo na eni ter Ogrsko in Bolgarijo na drugi strani poosttrili.

Politika dveh taborov ima še drugod svoje posledice. Turčija ima v rokah pogodbi z Anglijo in Francijo ter je po njej dobila velevažno obmorsko pokrajino Aleksandreto. Za to pa je dovolila Angležem in Francozom prost prehod skozi Dardanele, kar je bil bržkone eden glavnih predpogojev za pogajanja Anglija z Rusijo. Turčija je po sklepu pogodb postala močno aktivna in skuša vplivati na svoje sosedo, naj sledijo njenemu vzgledu. Pred kratkim šele je prepotoval turški zunanji minister ves Balkan, v Ankari pa vodil važne razgovore z egiptovskimi politikami. Anglija in Francija sta po Turčiji zadobili važne vojaške postojanke v jugovzhodnih predelih Sredozemskega morja. Italija je seve takoj postala pozorna in je svoje postojanke v teh predelih ojačila in utrdila.

V tabor nevtralnih držav je bil zanesen precejšen nemir. Po gospodarskih in drugih prilikah so nevtralne države povezane z razdvojenimi velesilami, politični vplivi ne morejo izostati. Veliki razvoj jih sili k odločitvi za ta ali drugi tabor.

Posebna napetost se je Evropi pojavila odkar se vršijo angleška pogajanja v Moskvi. Niso znani nikaki podatki o resničnem položaju v Rusiji, o moči njene vojske, o odpornosti njenega gospodarstva. Rusija je ostala uganka in te uganke ne morejo rešiti najbrže niti najprebrisanejši politiki. Težko verjetno je, da bi kedaj sovjetska vojska nastopala na izvenruskih frontah. To onemogočujejo ogromne razdalje, ki so tudi v času modernih strojev še vedno zelo važen faktor. Vendar bo pristop Rusije h temu ali drugemu evropskemu taboru imel dalekosežne posledice. Izravnateženje Evrope bo še vidnejše, prepad med državami še večji. Četudi se bodo velesile branile vpliva sovjetskega komunizma in bo morda pogodba z Rusijo predvidevala izključno po-

litično in gospodarsko sodelovanje, vendar ne bo ostala svojevrstnost komunističnega družabnega reda brez vpliva na države, s katerimi je Rusija povezana. Najdejo se celo preroki, ki napovedujejo, da bo Rusija nasledovala starajočo se Anglijo in si lastila njene pravice v Evropi in svetu.

Manj vidni so podrobni vplivi evropskega razdora v ostalih kontinentih, njegove sence pa legajo na vso zemljo. Anglija in Francija postajata napram Nemčiji in Italiji vedno bolj nepopustljivi in izzivajoči. Angleški in francoski listi so se privadili vojnim računom ter seštevajo vojaške sile posameznih držav, jih medsebojno primerjajo in proglašajo vojno za dobljeno, predno se je še pričela. Rada se pojavlja primera z letom 1914. Vendar so današnje mednarodne prilike povsem drugačne. Nemčija razpolaga danes z 86 milijoni prebivalstva in je torej po številu ljudstva večja od bivše predvojne Nemčije in Avstro-Ogrske. Italijansko prebivalstvo se je po vojni pomnožilo za osem milijonov. Nemčija in Italija sta strumno organizirani in sijajno oboroženi. Vplivi Nemčije segajo daleč na

evropski vzhod, da omenimo samo Slovaško in Madžarsko. Italija ima z Albanijo v rokah važno postojanko balkanskega polotoka in si je pridružila Libijo in vzhodno-afriško kolonijo. V očigled tem dejstvom je sodba o moči ali premoči tega ali onega evropskega tabora zelo drzno in tudi nevhvaležno igračkanje.

V razvoju, ki je še pred nami, vidimo en sam trenutek, ki lahko zabrani novo krvoprelitje. Ne Nemčija in ne Italija se ne bojita vojne in po pridružitvi Rusije k Angliji in Franciji je izgubila vojna svojo strahotnost najbrže tudi za evropski zapad. A nihče v Evropi si danes vojne ne želi. Nemčija in Italija terjata pravico mednarodne enakopravnosti, Anglija in Francija radi naglašata svojo miroljubnost. Tudi kancler Hitler je že ponovno poudaril svojo miroljubnost. Čim bolj se Evropa bliža trenutku, ko bo na tehnični moralni ugled ene ali druge veselile, tem večja bo želja za mirom. Morda najde do tega trenutka ta ali oni vodilni državnik vendarle rešitev kočljivega problema, rešitev, ki bo prihranila Evropi strašno usodo.

Nemčija lahko mirno čaka.

Na pokrajinskem zborovanju v Kaiserslautern je povzel besedo tudi namestnik Führerja Rudolf Hess in med drugim naglasil, da Nemčija nikoli v zgodovini ni bila složnejša, kakor sedaj v geslu „voditelj, narod in država.“ Ne samo, da Nemčija, ni bila še nikoli tako složna, temveč se Nemčija tudi nikoli še ni tako zavedala svoje moči, kakor se je zaveda danes, ko neomajno gospodari nad svojo usodo. Šele sedaj so Nemci postali politični narod v pravem smislu besede, z jasnimi pogledi na vsa važna vprašanja, ki se tičejo naroda. Nemški protivniki ničesar bolj ne žele, kakor to, da granitna stena, ki jo predstavlja danes nemški narod, spet razpade. Nasprotniki želijo, da bi zabili klin in v ta namen izvali nezaupanje med nemškim narodom in njegovim vodstvom. Toda nikoli več nemški narod ne bo tega dovolil.

V nadaljnjem svojem govoru je Hess dejal, da **ščuvajo Judje in prostozidarji po celem svetu, da bi izvali novo svetovno vojno med narodi.** Toda Judje bi morali vedeti, da so enkrat za vselej izgubili svojo igro proti Nemčiji. Nobeni poizkusi obkoljevanja ne morejo spreminiti tega jasnega in očitnega dejstva. Poizkusi za obkolitev Nemčije in Italije se ne morejo posrečiti.

Zveza med Italijo in Nemčijo ni kakor vsi na hitro roko skovani pakti, ki služijo obkoljevanju. V nasprotnem taboru so največja nasprotja glede načel gospodarstva ter splošnih političnih in družabnih smernic. Nasprotno pa imata Nemčija in Italija popolnoma iste poglede glede gospodarstva in politike. Nemčija in Italija sta čvrsto združeni v skupni o brambni fronti.

Hess je govoril nato o trdnjavskem pasu na zapadni nemški meji ter dejal, da mora vsak lajik, ki je videl samo majhen del teh utrdb, priti do sklepa, da ne more prodreti v Nemčijo niti najboljše oboroženi in najbolj junaški nasprotnik. Kdor bi poizkusil napasti te trdnjave, bi doživel strašno razočaranje. Nemčija ne more uvideti razloga, radi katerega bi bile tuje sile prisiljene gnati svoje vojake proti našim utrdbam, in zaradi česar bi morale gnati svojo mladino in svoje najboljše sinove v samomor. Naj torej naredijo, kar smatrajo, da je pametno, je končal Hess in ako ne morejo ravnati drugače, naj napravijo to, kar jim ukazujejo njihovi mednarodni oblastniki. **Karkoli naj se zgodi, Nemčija gleda jasnega čela v bodočnost in lahko mirno čaka.**

Anglija odgovarja Nemčiji.

Na svoječasno nemško odpoved pomorskega sporazuma je angleška vlada odgovorila minuli teden. V odgovoru pravi, da bo nastopila proti Nemčiji le v primeru, če bi napadla kakšno drugo državo. Tako da je razumeti njena jamstva drugim državam. Angleška vlada želi nova pogajanja, vendar mora biti prej upostavljeno medsebojno zaupanje in biti vidna dobra volja za sporazum. Končno hoče angleška vlada vedeti, kdaj naj bi se po nemškem mnenju nova pagajanja začela in v katerih slučajih bi se po nemškem mnenju pogodba odpovedala ali spremenila.

Na angleško spomenico odgovarja „Völkischer Beobachter“, da o pogajanjih in novi pogodbi z Anglijo ne more biti govora. Nemčija nima zaupanja v Anglijo, ki hoče Nemčijo obkrožiti.

Nemčija in Poljska.

Odnosaji obeh sosed se ostrijo naprej. Nemški listi poročajo, da so na Poljskem prepovedane nemške pridige, ukinjene nemške šole ter delovanje nemških kulturnih organizacij. Poljski listi v Nemčiji spet prinašajo vesti, da se položaj Poljakov v Nemčiji slabša.

Poljska je minuli teden priredila „pomorske dneve“. Na velikem zborovanju v Gdinji je govoril prezident Moscicki. Poudarjal je, da spada Gdansko po svojih gospodarskih in kulturnih vezeh k Poljski in da je Pomorjansko del Poljske, kateremu se ne bo pod nobenim pogojem odrekla. — Medtem je stopilo vprašanje Gdanskega zelo v ospredje. Nemški listi poudarjajo, da rešitev nikakor ni nujna samo s pomočjo vojne, marveč se lahko uredi na miren način, vendar mora priti do pridružitve Gdanske k Nemčiji, ker tako želi njegovo prebivalstvo.

Politika Moskve na Daljnem vzhodu.

Medtem ko se je položaj v Tiencinu zopet poslabšal in je prav malo upanja na uspeh bližajočih se angleško-japonskih pogajanj za mirno rešitev spornih vprašanj, pripravlja Sovjetska Rusija, kakor poročajo nemški listi iz Moskve, proti Japonski nov sunek. Moskva ni soudeležena samo pri praskah na mongolski-mandžurski meji, pri katerih so v zadnjem času sodelovali tudi številni eroplani, temveč si prizadeva tudi drugod, da bi položaj Japonske oslabil. Sedaj izdeluje namestnik ruskega zunanjega ministra Potemkin načrt za konferenco, na katero namerava povabiti vse na razmerah v Tihem oceanu zainteresirane velesile in jih pridobiti za skupne sistematične akcije proti Japoncem. Tudi nenadni odpoklic ruskega odpravnika poslov iz Tokia je v zvezi s pripravami za ta novi sunek sovjetske vlade na Daljnem vzhodu.

Finska ostane nevtralna.

Na banketu, ki ga je priredil minuli teden finski zunanji minister Erko na čast načelnika nemškega generalnega štaba generala Halderja, je imel Erko govor, v katerem je poudaril zasluge Nemčije za Finsko v najtežjih časih. Mednarodni položaj ni jasen, ter se številne države boje za svojo bodočnost. Finska gleda navzlic vznemirljivim novicam mirno v bodočnost. Finska je odločena, da ostane nevtralna in da to svojo nevtralnost brani za vsako ceno. General Halder je v svojem odgovoru dejal, da je srečen, ko pri svojem prihodu na Finsko vidi, kako je ta država naklonjena Nemčiji in njeni vojski. Dobre zveze med obema državama so stalne. Obe državi sta dolžni,

Vojska jezdi skozi pustinje in puščave.

Zander-V.

